

Chinese buurten in beeld

AUTEUR MARTIJN VAN DER LINDEN

In zijn scriptie 'Buurt & beeld' (2007), geschreven in het kader van de master sociologie van de Universiteit van Amsterdam, besteedt Guido Kuijvenhoven ruimschoots aandacht aan de invloed van de context van de buurt op het beeld dat ervan ontstaat. Om deze relatie te onderzoeken in tijden van verandering en transitie heeft Kuijvenhoven twee dynamische Europese buurten geselecteerd voor een casestudie.

De eerste case is het Amsterdamse Chinatown in de buurt rond de Zeedijk. Deze buurt was tot de jaren zestig een bekende havenbuurt, maar gleed gedurende de jaren zeventig en tachtig af tot een no-go-area. Halverwege de jaren tachtig werd het gebied echter structureel en grootschalig gerenoveerd en tegenwoordig is zij vaste prik voor toeristen en onderdeel van de Amsterdamse citymarketing.

De tweede case is de buurt El Raval in Barcelona, die bekendstaat onder de bijnaam 'Barrio Chino': Chinese buurt. Ook deze wijk ligt dicht bij de haven en kende een tijd van verval gevolgd door een periode van opleving. De organisatie van de Olympische Spelen in 1992 was in dit geval een belangrijke impuls voor de transitie van achterstandsgebied naar een van de hipste wijken van hedendaags Barcelona.

De keuze voor deze twee wijken is te begrijpen omdat veel van de contextuele factoren overeenkomen, waardoor vergelijking in grote mate opgaat. Een nadeel van internationale vergelijkingen is echter dat generalisatie of vereenvoudiging makkelijke oplossingen bieden om (ongelijksoortige) cases naast elkaar te kunnen leggen. Dat gevaar bestaat zeker als het onderzoeksobject moeilijk te kwantificeren is, zoals het geval is bij het beeld van een buurt.

Desondanks slaagt Kuijvenhoven er in om de lokale sfeer van de buurten helder te verwoorden en zijn lezer inzicht te bieden in wat zich achter de schermen afspeelt. Het verslag van een van de gesprekken die Kuijvenhoven voerde met bewoners van El Raval illustreert dat. De emoties, wat er 'leeft' in de buurt, worden haarscherp in beeld gebracht. De grondspeculatie bij de stadsvernieuwing, de houding van de projectontwikkelaar en de identiteit en cultuur

van de bewoners: alles komt aan bod. Waar het een geografische of planologische scriptie vaak ontbreekt aan degelijk toegepaste kwalitatieve onderzoekstechnieken toont Kuijvenhoven de meerwaarde van onderzoek op locatie en een sociologische benadering van ruimtelijke processen.

Op een gestructureerde manier identificeert Kuijvenhoven een aantal basale ken-

Kuijvenhoven toont de meerwaarde van het sociologisch perspectief.

merken op het gebied van wonen, werken en vrije tijd dat geschikt is voor vergelijking. Hij formuleert veronderstellingen van algemene aard die per situatie op specifieke deductieve wijze ontleed worden. Hij hanteert daarvoor drie contextuele aandachtsgebieden: de 'kleur' of etniciteit van de buurt, de fysieke omgeving en de mate van coalitievorming in de buurt. Op een even schematische wijze brengt hij een heldere lijn aan in de verbanden die ten grondslag liggen aan de transitie van de buurt en hoe deze het beeld van de buurt beïnvloeden. Het aantonen van de verbanden, gesteund door een flinke portie achtergrondkennis van de wijk, ligt voor de hand. Daarbij worden de nodige nuances aangebracht om de achterliggende werkingen bloot te leggen.

Het schema dat Kuijvenhoven presenteert is niettemin onvolledig en dat geeft hij zelf ook aan. Het is onduidelijk welke relaties het meest dominant zijn en in hoeverre de uitkomsten van dit onderzoek toepasbaar zijn in andere buurten. De aanzet voor verdere bestudering van de werking van beeldvorming is bovendien wat mager. Dat is een gemiste kans voor deze overigens vlotte en boeiende scriptie, omdat de relevantie van dit onderzoeksthema in de wetenschappe-

lijke én beleidswereld momenteel erg groot is.

Onlangs publiceerde het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu bijvoorbeeld de handreiking 'Bouwstenen voor sociaal' (2007). Volgens minister voor Wonen, Wijken en Integratie Ella Vogelaar staat "de fysieke herstructurering in de wijken al redelijk goed op de rails. De grote uitdaging blijkt te schuilen in sociaal-economische factoren. Mensen weer perspectief geven, daar waar ze dat hebben verloren." De minister zou in de scriptie van Guido Kuijvenhoven een uitstekend startpunt vinden om de transitie van wijken en de bijbehorende beeldvorming daarover te bestuderen. Het zou goed zijn als beleidsmakers of wetenschappers verder gaan waar Kuijvenhoven gestopt is.

Kuijvenhoven, G. (2007) Buurt & beeld. Van havenbuurt naar toeristenbuurt; de transitie van twee fameuze Europese buurten. Universiteit van Amsterdam, Sociologie en Culturele Antropologie.

Literatuurselectie

Ministerie van VROM (2007) *Bouwstenen voor sociaal*. Vastgoed voor voorzieningen: een handreiking. Den Haag: Ministerie van VROM.